

8 مارچ 2020

داکتر سید عبدالله کاظم

نگاهی به حقوق زن از نظر طالبان پیرو خط ملاء عمر

(به مناسبت روز بین المللی زن)

با عرض تبریک به همه زنان جهان، بخصوص زنان با شهامت افغان

در این روزها موضوع مذاکرات صلح با طالبان در صدر مسائل مهم در کشور قرار گرفته و در قبال آن معضله حقوق زنان یکی از مهمترین نگرانی های زنان افغان را تشکیل میدهد که مبادا طی این مذاکرات بار دیگر برگشت به عقب به همراه داشته باشد و در اثر آن دست آوردهای 18 سال اخیر در این مورد به صفر تقرب نماید. این نگرانی نه تنها در ارتباط با مذاکرات دولت افغانستان با تعدادی از آنده طالبانی است که حالا با امریکا موافقتنامه را امضاء کرده اند و نزد مردم به "طالبان امریکائی" شهرت یافته اند، بلکه از همه مهمتر این خطر بیشتر از ناحیه طالبان پیرو خط ملاء محمد عمر متصور است که اکنون تحت زعامت ملاء عبدالمنان گردهم آمده و بر ملاء هبت الله و حلقه منسوبه او که با امریکا موافقتنامه را امضاء کرده اند، انتقاد داشته و آنها را نوکران پاکستان میخوانند. با آنکه هردو گروه طالبان از رعایت حقوق زن بر طبق شریعت اسلام سخن میگویند و خود را متعهد به رعایت آن می شمارند، اما تعبیر شریعت اسلام نزد آنها یکسان نخواهد بود و به گفته بعضی ها طالبان امریکائی دیگر طالبان ملاء عمری نیستند. این ادعا بسیار فریبنده معلوم میشود که آنها در تبنای با دستورها و توافقات با امریکائی ها از ماهیت اصلی خود پیروی از ارشادات ملاء عمر عدول کنند و جامه جدید برتن نمایند و به آن متعهد بمانند. احتمال دارد که آنها تا رسیدن بقدرت به این تظاهر ادامه دهند، اما هیچ تضمینی وجود ندارد که پس از آن راه اصلی را در پیش گیرند.

برای روشن شدن موضوع که طالبان پیرو خط ملاء عمر در مورد حقوق زنان چه میخواهند، لازم است نگاهی به گذشته انداخت و به خطوط اساسی آنها که در اولین مصاحبه ملاء محمد عمر در سال 1997 انعکاس یافته است، عطف توجه کرد و به تاسی از آن بر وضع قیود خاصاً بر زنان که عملاً برطبق دستور رسمی آنها به منصفه اجرا گذاشته شد، به تداعی خاطر پرداخت:

نخستین مصاحبه با ملا محمد عمر

ملا محمد عمر امیرالمؤمنین طالبان طی یک مصاحبه اختصاصی با بیجن تورابی خبرنگار "دویچه پرس" مطالبی را بیان کرد که در رابطه با حقوق زنان در افغانستان زیر بنای تمام اجرات طالبان را تشکیل میداد. اینک یک قسمت مصاحبه را از نشریه لوموند فرانسوی از بخش سیاست بین المللی (مؤرخ 8 فبروری 1997) اقتباس میدارم:

د پانو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلېکنې د لېکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

سوال: شما می‌گوئید در افغانستان یک دولت اسلامی را رویکار می‌آورید... آیا افغانستان از چند قرن به اینطرف دارای یک ملت مسلمان نبود؟

جواب ملا عمر: «ملت افغانستان مسلمان باقی می‌ماند، ولی اینرا به رژیم‌های گذشته آن اطلاق کرده نمی‌توانیم، زیرا تا سالهای 70 یک رژیم شاهی بر سر اقتدار بود که این نوع سازمان قدرت به هیچ صورت با اسلام مطابقت نداشت و از همین باعث سلطنت شاهی افغانستان یک رژیم ملحدانه بود. بعد از آن مرحله دیکتاتوری شخصی محمد داود رویکار آمد که به نوبه خود ضد اسلام و ظالم و بیدادگر بود. بعد سیزده سال رژیم کمونیستی بیخدا توسط امپراتوری شوروی بمیدان آمد که به مودل اسلام قرابت نکرد، و چار سال رژیم مجاهدین به تعقیب آن جهالت کامل خودرا در برابر اساسات اسلام و تطبیق قوانین قاطع آن که دین ما برای تطبیق بالای اجتماع مردم روا داشته است، به اثبات رسانیدند، دارائی‌های مملکت را ربودند، مخالفین خود را کشتند، مردم را مقهور نمودند، به زنها اجازه دادند که در خارج منزل کار کنند، احکام شریعت را تطبیق نکردند. لذا این تنها طالبان است که به افغانستان زمینه استحکام یک دولت حقیقی اسلامی را فراهم می‌سازد و این کار برای نخستین بار در تاریخ دور و دراز مملکت ما صورت می‌گیرد.»

خبرنگار به ارتباط اینکه حکومت تنظیمی به زنها اجازه داده بود تا در خارج منزل کار کنند، سوال اختصاصی‌تر را مطرح ساخت و از ملاء محمد عمر پرسید:

سوال: چرا شما در مناطق زیر کنترل تان زنان را از کار کردن مطلقاً مانع شده‌اید؟
جواب ملا عمر: «من از عکس العمل ممالک غرب مقابل این عمل ما خبردارم. ولی باید بدانید که برخورد ما روشن است: خداوند بزرگ زن و مرد را از هم مختلف خلق کرده است تا وظایف از هم جدا و متفرق را در روی زمین انجام دهند. ماضرب المثل داریم که می‌گوید: کار داخل خانه وظیفه زن است و دنیای خارج خانه به مردان جنگجو تعلق دارد. آیا این نظر شما عجیب نیست که مردان نیز در خانه به تربیه اطفال خود بپردازند و به کارهای خانه نظارت کنند؟ زن بصورت طبیعی یک مخلوق ضعیف بوده و در مقابل تحریکات و اغوگری نفس اماره شکننده است و اگر تنها بدون همراهی پدر و برادر و یا کاکا و شوهر خود از خانه خارج شود، مردان از آنها کام گرفته و بعد رهای شان میکنند، مانند زنهای جهان غرب که با مردان بیگانه همکاری می‌شوند و این اولین قدم در راه فحشا می‌باشد.»

ملاء عمر در ادامه صحبت افزود: «ما به زنان که در خانه بمانند از طرف حکومت تنخواه مقرر نمی‌کنیم، آیا این یکی از بهترین سیاست‌های انسانی نیست؟ همچنان پوشیدن برقع (چادری) برای زن حتمی است تا مردان شکل آنها را نبینند و از سن شان اطلاع حاصل نکنند. با این صورت عوض اینکه به سرنوشت غم انگیز زنان روی لچ غرب مبتلا شوند و به گدی‌های رنگین و بازیچه‌های جنسی تبدیل شوند، میتوانند در خانه و زیر برقع منابع معنوی خود را انکشاف دهند.» (نخستین مصاحبه و آشنائی با ملا عمر، لوموند بین المللی، مؤرخ 8 فبروری 1997، ترجمه و تلخیص از نصرالله نیایش، منتشره هفته نامه امید، شماره 225 دهم مارچ 1997)

وضع قیود بر زنان:

به تاسی از بیانات ملاء محمد عمر که در حقیقت انعکاسی از طرز تفکر کلی تحریکات طالبان محسوب میشود، رژیم طالبی در مدت کوتاه یک تعداد فرامین و هدایات را از طریق رادیو شریعت (رادیو افغانستان سابق) به نشر سپرد و انفاذ آنرا با جدیت بوسیله پولیس مذهبی مربوط به اداره امر بالمعروف و نهی عن المنکر به منصفه اجرا گذاشت. مجموعه این دساتیر که بیشتر آن در مورد

د پانو شمیره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په خیر و لولئ

زنان وضع شده بود، در اوایل ماه اکتوبر 1997 از طریق رادیو شریعت تحت فقرات اتی بطور مکرر به نشر رسید:

- 1- همه مردان باید ریش بگذارند و حق ندارند آنرا اصلاح کنند. تا اندازه که امکان دارد باید ریش گذاشته شود. سلمانی ها حق ندارند ریش مردان را اصلاح کنند، در صورت تخلف مجازات می شوند.
- 2- مردان حق ندارند بدون کلاه و یا عمامه از خانه بیرون شوند و همچنان حق ندارند از لباسهای اروپائی استفاده کنند، زیرا لباس اروپائی غیراسلامی است.
- 3- ورزشکاران هنگام تمرین و یا مسابقه نباید لباسی بتن داشته باشند که قسمت های از وجود آنها را نپوشاند، ورزشکاران نمی توانند از نیکر سپورتی استفاده کنند.
- 4- زنان حق کار و تحصیل ندارند.
- 5- زنان حق پوشیدن لباسهای رنگه روشن را که جلب توجه کنند، ندارند.
- 6- زنان حق گشت و گذار را در بازارها جهت خریداری اشیای مورد ضرورت خویش ندارند، مگر اینکه با برادر و شوهر خویش باشند و برادر و شوهر شواهد دال بر محرم بودن را با خود داشته باشند.
- 7- صاحبان مغازه ها حق ندارند به زنانی که تنها مراجعه میکنند، جنسی را بفروش برسانند. در صورت سرکشی از این حکم مورد مجازات قرار می گیرند.
- 8- زنان حق پوشیدن تنبان رنگ سفید را ندارند.
- 9- زنان حق پوشیدن بوتهای کری بلند را ندارند، زیرا صدای بوت زنان مردان را تحریک میکند.
- 10 - زنان حق مراجعه به شفاخانه حتی زایشگاه را بدون همراهی محرم خویش ندارند.
- 11- شیشه کلکین خانه ها باید سیاه رنگ شوند تا زنان از درون خانه های شان به مردانی که در کوچه می گذرند ، دیده نتوانند.
- 12- داشتن تصویر، ساختن تصویر، نصب تصویر، اعم از حیوان و انسان یک عمل غیراسلامی است.
- 13 رانندگان موترها باید آئینه عقب نما را از موترهای خود دور کنند، تازنانی را در سیت های عقبی می نشینند، دیده نتوانند.

بر علاوه فقرات فوق چند محدودیت دیگر نیز بر مشکلات زنان افزوده شد، از جمله:

- مسدود کردن حمام های زنانه در کابل و هرات (32 حمام)؛
- بستن مکاتب خصوصی (خانگی) برای دختران و گفته شد که هیچ مکتب اجازه ندارد دختران بالاتر از سن 8 ساله را تدریس کند، مگر برای خواندن قرآن مجید؛
- منع کار زنان با مؤسسات امدادی و خیریه خارجی، ولو با چادری؛
- طفلان حق بازی کردن با اسبابی که شباهت به اجسام زنده داشته باشند، ندارند؛
- داکتران مرد حق ندارند به معاینه و عملیات جراحی مریضان زن بپردازند؛
- خیاط های کالای زنانه حق ندارند بدن زن را اندازه گیری کرده و مغازه های نمایش لباس دائر نمایند؛
- هیچ راننده مجاز نیست زنان ملبس به چادرهای که صورت را نمی پوشاند یا زنانی که لباس تحریک کننده برتن دارند و یا آنهائیکه یک مرد محرم را به همراه ندارند، سوار موتر کنند، در صورت تخلف راننده زندانی و شوهر زن تنبیه خواهد شد؛

د پانو شمیره: له 3 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په خیر و لولئ

- زنانیکه در حال کالای شوئی در کنار دریا مشاهده می شوند، به طریق احترام کارانه اسلامی به وسیله موتر به منزل شان برده میشوند در آنجا شوهران شان به شدت تنبیه خواهند گردید.

بعد از مدتی با انفاذ این هدایات و فرامین عکس العمل ها و جنجال های مختلف به وجود آمد و طالبان زیر فشارهای وارده مجبور شدند تا بر دو موضوع فوق قسماً تجدید نظرکنند: یکی اندازه حد اقل ریش را، تا حدیکه به اصطلاح از شیشه اریکین بگذرد یعنی اندازه آنرا بیک قبضه محدود ساختند و دیگر کار پرسینل طبی و داکتران را در وظایف محوله موکول به شرایط خاص کردند و به پرسونل طبی زن اجازه دادند که با لباس ساده و بدون آرایش در مکان های کاملاً جدا کارکنند و به معیت محرم رفت و آمد نمایند و همچنان داکتران طب مرد میتوانند به معاینه مریضان زن بپردازند، بشرطیکه مریض به معیت محرم باشد و داکتر و مریض هر دو لباس اسلامی داشته و داکتر مرد جز محل مورد معاینه مریض زن را لمس نکند و نبیند.

نکته دلچسپ آنست که جزای عدم رعایت دساتیر فوق بیشتر متوجه مردان بود، آن هم به خاطر تخلفاتی که زنان شان مرتکب می شدند، زیرا به زعم طالبان: "مردان مسئول زنان خود هستند و بناءً مرد جوابگوی کوتاهی زن خود در تطبیق این دساتیر میباشد".

در پایان باید گفت: آزموده را آزمودن خطاست!

**نگذارید زیر فشارهای بیرونی بار دیگر تاریخ تکرار شود و خشونت ها از سر گرفته شوند!
عدول از خطوط سرخ ملی، جفا در حق ملت است و به مثابه خیانت پنداشته میشود!
مسئولان مذاکره با طالبان باید به این رسالت تاریخی خود جداً استوار باشند!**